



Fractieoverleg (Het Debat en Het Besluit) GHG

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 2025-0115310

Vergadering van 4 december
2025

Gemeente Hardinxveld-Giessendam - Hardinxveld-Giessendam

Auteur: Rik van Leeuwen

Portefeuillehouder: Jan Nederveen

Vervolg gezamenlijk zwembad

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de positieve uitkomsten van de verrichte onderzoeken en de verkenning van een kansrijke exploitatie van een gezamenlijk zwembad voort te zetten
2. De locaties Zwijnskade, 't Oog en Blauwe Zoom nader uit te werken.
3. Uit te gaan van het gebruiksprogramma met een 6 banen wedstrijdbad, een 4 banen doelgroepenbad en een basis buitenbad.
4. De varianten "overheids-BV" en "aanbesteding" als beoogde wijze van exploiteren verder te onderzoeken.
5. In de verkenning naar de exploitatie en het eigendom uit te gaan van een 50-50 verdeling of een verdeling naar rato van inwonersaantal.
6. Een voorbereidingskrediet van €140.000 ter beschikking te stellen om de punten 1 tot en met 5 uit te werken, het krediet te dekken uit de algemene reserve en de Begroting 2026-2029 hierop aan te passen.

Inhoud

Inleiding

In 2024 is een verkenning gestart naar de mogelijkheden voor een gezamenlijk zwembad. Dit vanuit het besef dat samenwerken op dit onderwerp kansen en voordelen biedt, zoals een efficiëntere exploitatie, het bieden van een hoger voorzieningenniveau aan inwoners/bezoekers en het slim benutten van schaarse ruimte in de regio. Na een eerste verkenning ontstond een beeld van kansen, mogelijkheden en knelpunten. Op diverse onderwerpen was nog verdiepend onderzoek nodig, zodat een volledig beeld ontstaat om uiteindelijk zorgvuldige afwegingen en keuzes te maken. In juli van 2025 zijn de gemeenteraden van gemeenten Sliedrecht en Hardinxveld-Giessendam daarom akkoord gegaan om verder onderzoek te doen naar een mogelijk gezamenlijk zwembad. De afgelopen maanden zijn diverse onderzoeken uitgevoerd, waaronder analyses van mogelijke exploitatievormen, locatieonderzoeken en een verkenning van de impact van netcongestie op de realisatie. Ook is een enquête uitgezet, omdat we het belangrijk vinden om de inbreng van onze inwoners op dit onderwerp te horen. Voor een samenvatting van alle verschillende onderzoeken verwijzen we u naar de samenvatting onderzoeken gezamenlijk zwembad (bijlage 0).

Achtergrond Hardinxveld-Giessendam

Zwembad De Duikelaar is al decennialang een belangrijke voorziening voor de inwoners van Hardinxveld-Giessendam. Centraal gelegen in het dorp vervult het zwembad een waardevolle rol op het gebied van sport, gezondheid en sociale ontmoeting. Het biedt zwemlessen, doelgroeplessen en recreatief zwemmen voor jong en oud, en huisvest de Reddingsbrigade Hardinxveld - Giessendam en de Zwemvereniging Hardinxveld-Giessendam.

Sinds de sluiting van het buitenbad de Duikelaar in 2012 bestaat in het dorp een sterke wens tot heropening. In 2025 besloot de gemeenteraad om de heropening van het buitenbad op te nemen in een integraal onderzoek naar de sportvoorzieningen. Daarbij zijn ook de mogelijkheden voor nieuwbouw of verduurzaming van het binnenbad onderzocht. De verdere uitwerking hiervan is tijdelijk gepauzeerd in afwachting van de verkenning naar een gezamenlijk zwembad met de gemeente Sliedrecht. Wel is er naar aanleiding van een aangenomen amendement in de vervolgonderzoeken aandacht gegeven aan het samenbrengen van alle informatie, zodat er een compleet beeld ontstaat van de verschillende varianten.

Achtergrond Sliedrecht

Bronbad De Lockhorst is een verouderd zwembad. De exploitatie van het bad staat onder druk door stijgende kosten en dalende bezoekersaantallen. In Sliedrecht zal de Noord-Zuidverbinding worden gerealiseerd. Voor de aanleg moet (een deel van) het zwembad wijken.

De gemeenteraad van Sliedrecht heeft in april 2024 een principe besluit genomen om een nieuw zwembad terug te bouwen naast de Noord-Zuidverbinding. Via een amendement is een ligweide (geen buitenbad) en een schuifwand aan het plan toegevoegd. Daarnaast roept het amendement het college op om te kijken naar de mogelijkheid om extra recreatie-elementen toe te voegen. Denk hierbij aan een glijbaan, whirlpool, sauna of een spraypark. Via een motie is het college opgeroepen om samen met de omliggende gemeenten te kijken of er mogelijkheden zijn een gezamenlijk zwembad met buitenbad te ontwikkelen.

De beslispunten zijn in overleg met de gemeente Sliedrecht overeengekomen. De overwegingen in dit voorstel zijn afgestemd op de lokale context van Hardinxveld-Giessendam.

Beoogd effect

Door samen te werken aan een gezamenlijk zwembad streven de gemeenten naar een toekomstbestendige en efficiënte voorziening die bijdraagt aan een goede gezondheid, voldoende sportvoorzieningen en sociale ontmoeting.

Argumenten

1.1 Een volwaardig en toekomstbestendig zwembad draagt bij aan de ambitie om een fijne woonomgeving te creëren.

Een van de vijf ontwikkelopgave van de Omgevingsvisie, die binnenkort ter besluitvorming in de raad ligt, is "Samen fijn, veilig en gezond wonen". Daarbij is het onder andere de ambitie om richting 2050 een (woon)omgeving te creëren die groen, veilig en gezond is, met ruimte voor sport, cultuur en ontmoeten. Daarnaast is het inzetten op regionale voorzieningen zoals voortgezet- en beroepsonderwijs, zorgvoorzieningen, sportvoorzieningen en recreatie een nadrukkelijk onderdeel van de Omgevingsvisie. Het belang van goede (regionale) voorzieningen hangt samen met de groei van ons dorp, wat onder meer tot uitdrukking komt in de gewenste ontwikkeling van 't Oog.

De aantrekkelijkheid van wonen in dit gebied, en vanzelfsprekend ook in andere delen van Hardinxveld-Giessendam, hangt mede af van de beschikbaarheid van goede voorzieningen, zoals een zwembad.

1.2 Uitkomsten enquête tonen behoefte voor een gezamenlijk zwembad aan.

In het kader van het onderzoek naar een mogelijk gezamenlijk zwembad is een enquête uitgezet onder inwoners van Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam en gebruikers van de huidige zwembaden. Van de 1.325 ingevulde vragenlijsten kwamen er 639 uit Hardinxveld-Giessendam. Dit geeft een goed lokaal beeld van de wensen en behoeften binnen de gemeente. Uit de resultaten blijkt dat een meerderheid van de respondenten uit Hardinxveld-Giessendam positief staat tegenover de komst van een gezamenlijk zwembad. Belangrijke voorwaarden die zij noemen zijn onder andere goede zwemfaciliteiten, een aantrekkelijke toegangsprijs, goede bereikbaarheid per fiets, kwalitatieve zwemlessen voor kinderen en een kindvriendelijke inrichting. Deze uitkomsten onderstrepen de lokale steun voor een gezamenlijke voorziening die aansluit bij de behoeften van gezinnen en actieve zwimmers in Hardinxveld-Giessendam.

1.3 Goede samenwerking met buurgemeenten is een van de uitgangspunten van de Toekomstvisie 2050.

In de Toekomstvisie 2050 wordt onderkend dat regionale samenwerking op thema's als voorzieningen en gebiedsontwikkeling gewenst en soms noodzakelijk is. Dit doen we omdat samenwerking schaalvoordelen en meer slagkracht biedt. Daarbij maken we keuzes die passen bij onze identiteit en de schaalgrootte van het dorp. Het realiseren van een gezamenlijk zwembad binnen de voorgestelde configuratie sluit aan bij de identiteit en schaalgrootte van Hardinxveld-Giessendam.

1.4 Een gezamenlijk zwembad biedt financiële en organisatorische voordelen.

Uit onderzoek blijkt dat beide gemeenten kunnen volstaan met een kleiner solitair zwembad, wat een solitair bad minder rendabel maakt. Door samen te werken, stijgt de bezettingsgraad en daalt de exploitatielast beduidend. Voor Hardinxveld-Giessendam betekent dit een lagere bijdrage per bezoeker en een efficiëntere inzet van middelen. Bovendien maakt samenwerking een recreatief buitenbad financieel haalbaar, wat lokaal gewenst is. Ook de overheadkosten dalen door één gezamenlijke bedrijfsvoering. Dit leidt tot besparingen op management, administratie en andere vaste lasten. Daarnaast wordt het zwembad aantrekkelijker als werkplek, wat belangrijk is in de huidige krappe arbeidsmarkt. Kortom, samenwerking versterkt de kwaliteit en betaalbaarheid van het zwemaanbod in Hardinxveld-Giessendam.

2.1 Alle drie locaties bieden perspectief op de vestiging van een gezamenlijk zwembad.

Voor de vestiging van een gezamenlijk zwembad zijn drie locaties onderzocht: Zwijnskade, 't Oog en Blauwe Zoom. Alle locaties zijn beoordeeld op ruimtelijke en financiële aspecten. Uit de locatiestudie blijkt dat er bij geen van de locaties sprake is van onoverkomelijke belemmeringen. Er zijn dus geen directe blokkades die een locatie per definitie uitsluiten. Wel zijn er per locatie aandachtspunten en risico's, zoals geurhinder, gebiedsontwikkeling of woningbouwclaims. Deze risico's vragen om nadere uitwerking. Juridisch-planologisch zijn er mogelijkheden op alle locaties.

2.2 Geheimhouding op een deel van de informatie is noodzakelijk.

Vanwege de financiële belangen en positie van de gemeente(n) is geheimhouding op de bijlage die betrekking heeft op de grondkosten van de verschillende locaties gerechtvaardigd. Daarom heeft het college geheimhouding opgelegd.

3.1 Configuratie is optimale mix tussen financiële investering en volwaardige faciliteiten.

Bij het gezamenlijk zwembad ontstaat voor Hardinxveld-Giessendam een zwembadconfiguratie die zelfstandig niet realiseerbaar zou zijn. De gekozen opzet met een 6 banen wedstrijdbad, een 4 banen doelgroepenbad en een recreatief buitenbad biedt een optimale mix voor de verschillende doelgroepen. Deze configuratie is tot stand gekomen op basis van wensen van gebruikers en een grondige analyse van exploitatie- en investeringskosten. Dankzij de gezamenlijke aanpak kunnen faciliteiten worden aangeboden die anders financieel buiten bereik zouden liggen.

3.2 Configuratie sluit aan bij wensen verenigingen.

De voorgestelde zwembadconfiguratie is zorgvuldig afgestemd op de behoeften van de verenigingen uit Hardinxveld-Giessendam en Sliedrecht. In gesprekken met gebruikers is duidelijk geworden dat een 6 banen wedstrijdbad met beweegbare bodem aansluit bij hun trainings- en wedstrijdactiviteiten. Ook het 4 banen doelgroepenbad biedt extra ruimte voor de leden, wat de verenigingen als waardevolle aanvulling zien.

4.1 Een niet gemeentelijke exploitatie sluit het beste aan bij de ambitie om een gezamenlijk zwembad te ontwikkelen.

De afgelopen maanden is een voorverkenning gedaan naar toekomstige exploitatie mogelijkheden. De uitgebreide toelichting is terug te lezen in bijlage 6. Er zijn vijf veelvoorkomende organisatie modellen tegen elkaar afgezet:

- Gemeente/ interne verzelfstandiging
- Overheidsbedrijf
- Joint venture
- Stichting

- Commerciële marktpartij

Het voorstel is om in de volgende fase de organisatiemodellen overheidsbedrijf en commerciële marktpartij verder uit te werken. Dat betekent dat de exploitatie niet meer direct door medewerkers van de gemeente wordt uitgevoerd. Het exploiteren via een zelfstandige partij draagt bij aan het sneller inspelen op ontwikkelingen in de markt zonder dat dit eerst via de gemeentelijke besluitvormingscyclus hoeft te lopen. Dit sluit aan bij de landelijke trend dat meer dan 80% van de zwembaden via een niet gemeentelijke partij geëxploiteerd wordt (bron eigendom en exploitatie van zwembaden, Mullier instituut 2024). Omdat de voorgestelde exploitatievormen afwijken van de huidige exploitatievorm in Hardinxveld-Giessendam, is de ondernemingsraad (OR) op de hoogte gesteld van het nadere onderzoek en van de mogelijke gevolgen van een keuze voor een van de twee voorgestelde exploitatievormen.

5.1 Deze varianten bieden ruimte om zeggenschap en invloed gelijkmatig te verdelen.

Voor de bouw en de daarna komende exploitatie fase moeten afspraken gemaakt worden tussen de gemeenten. Wie betaalt wat? Er zijn logischerwijs twee scenario's denkbaar:

- de gemeenten dragen beiden 50% van de kosten
- de gemeenten delen de kosten naar rato van inwoneraantal

In alle gevallen bedraagt de stemverhouding 50%. Dat betekent dat beide gemeenten eenzelfde stem hebben over exploitatie en eigendomsvraagstukken. Rond eigendom en exploitatie zullen nog diverse zaken moeten worden uitgezocht. Zo zal hier onder andere vanuit eigendom en fiscaliteit naar gekeken moeten worden hoe we dit het beste kunnen vormgeven.

6.1 Vervolgstappen zijn nodig om een weloverwogen definitief besluit te nemen.

Om de verschillende locaties te onderzoeken is aanvullend krediet nodig. Hiermee worden onder andere de volgende onderdelen verder onderzocht.

- Uitwerking en calculatie energievoorziening in verband met netcongestie
- Stedenkundig programma van eisen (SPVE) per locatie
- Programma van eisen van gezamenlijk zwembad inclusief participatie met verenigingen en andere direct betrokkenen.
- Verkenning van ruimtelijke mogelijkheden met Provincie en waterschap
- Verder uitwerken afspraken tussen gemeenten over eigendom en exploitatie
- Projectbegeleiding

Hiervoor is een voorbereidingskrediet van € 320.000 nodig. Het voorstel is dat dit krediet op dezelfde wijze wordt verwerkt als het eerste voorbereidingskrediet. Dat betekent dat de gemeente Sliedrecht voorfinanciert en de kosten aan het einde van het jaar voor 50% doorberekent aan de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Van het in juli 2025 verleende investeringskrediet resteert naar verwachting € 40.000 zodat het aanvullend gevraagde voorbereidingskrediet € 280.000 bedraagt (€ 140.000 per gemeente).

Kantttekeningen

2.1 De locaties kennen nog een aantal onzekerheden.

Hoewel in deze fase intensief onderzoek is verricht naar de toekomst van een gezamenlijk zwembad, heeft er nog geen afstemming met de provincie en het waterschap plaatsgevonden.

Voor alle locaties geldt dat er voor- en nadelen zijn te benoemen die in een volgende fase afgewogen dienen te worden. Voor de specifieke punten verwijzen we u naar de locatiestudie gezamenlijk zwembad (bijlage 2) en naar de Haalbaarheidsstudie drie locaties nieuw zwembad (bijlage 3).

3.2 Het zwembad heeft geen recreatief binnenbad.

Bij het werkbezoek op 11 oktober 2025 is gebleken dat duidelijk communiceren over een product helpt om de verwachtingen scherp te stellen. Het nieuwe zwembad is multifunctioneel en biedt daarmee aan een brede groep bezoekers een goede zwembeleving maar er zijn enkele groepen die niet of minder bediend worden.

In de gekozen configuratie is in de vroege avond uren beperkte capaciteit voor bezoekers die willen banenzwemmen. Het binnenbad is verder geschikt te maken om in te spelen met de beweegbare bodem en de losse speelattributen maar dit is niet hetzelfde als een volwaardig recreatiebad zoals dat in Gorinchem, Ridderkerk en — in mindere mate — in Dordrecht wordt aangeboden.

3.3 De configuratie van het gezamenlijk zwembad is niet de goedkoopste variant.

De gekozen configuratie zorgt voor een hoger voorzieningenniveau dan alle andere varianten voor een solitair zwembad echter is er een aantal varianten voor een solitair zwembad in Hardinxveld-Giessendam met een lager voorzieningenniveau die financieel voordeliger zijn. Voor een gedetailleerd (financieel) overzicht van alle varianten verwijzen u naar het schematisch overzicht onderzoek en resultaten (bijlage 9).

Financiële informatie

In deze fase worden nog geen investeringsbesluiten genomen. Met beslispunt 6 wordt voorgesteld om een aanvullend voorbereidingskrediet van € 140.000 per gemeente beschikbaar te stellen. De onderbouwing hiervan is opgenomen in de paragraaf *Argumenten*.

Binnen de Begroting 2026–2029 is geen dekking voor deze kosten voorzien. Daarom wordt voorgesteld om het krediet in 2026 beschikbaar te stellen en dit conform de financiële verordening in vijf jaar af te schrijven. Aangezien er geen structurele dekking is opgenomen in de begroting, wordt voorgesteld om het krediet te dekken uit de algemene reserve.

Participatie

N.v.t.

Communicatie

Voor de volgende fase wordt een nieuw communicatieplan opgesteld dat zich richt op het informeren van inwoners, belangstellenden en de pers over het proces en de besluitvorming over een voorbereidingskrediet. Communicatiemiddelen zoals websites, gemeentepagina's, persberichten en social media worden ingezet om de doelgroepen te bereiken. Na de besluitvorming wordt verdere procesinformatie gedeeld, afhankelijk van de uitkomst. Bij een positief besluit wordt het participatie traject met de direct betrokkenen van de locaties opgestart.

Vervolg

Op basis van investeringen en exploitatielasten is het college van mening dat een gezamenlijk zwembad voordelen biedt — zowel inhoudelijk als financieel — ten opzichte van een solitair zwembad. Daarom zal het college, als de raad daartoe besluit, een locatievoorstel en investeringsraming opstellen en dit na de zomer van 2026 aanbieden aan uw gemeenteraad. Voor een planning van de verwachte doorlooptijd van dit project verwijzen we u naar bijlage 8.

Hierin is opgenomen dat een zwembad op een bouwrijpe locatie circa 60 maanden (ca. 5 jaar) kost. Vestiging op een locatie die nog niet bouwrijp is, vraagt ca. 2 jaar extra voor zaken als fauna-onderzoek en mitigerende maatregelen, voorbelasting en afstemming met overheden zoals provincie en waterschap. De onderzoeken naar solitaire baden in Hardinxveld-Giessendam en Sliedrecht blijven zoals besloten in juli 2025 gepauzeerd totdat het onderzoek naar het gezamenlijk zwembad is afgerond.

Openbaar

Ja

Bijlagen

1. Bijlage 0 Samenvatting bijlagen gezamenlijk zwembad
2. Bijlage 1 rapportage Synarchis exploitatiekosten gezamenlijk zwembad
3. Bijlage 3 20251015 grondkosten haalbaarheidsstudie drie locaties nieuw zwembad
4. Bijlage 4 Enquête onderzoek gezamenlijk zwembad
5. Bijlage 5 Netcongestie en energieconcept
6. Bijlage 6 Notitie beheer en exploitatievormen gezamenlijk zwembad
7. Bijlage 7 Buitenruimte zwembad visiekaart 251023
8. Bijlage 8 Voorstel planning gezamenlijk zwembad Hardinxveld Giessendam en Sliedrecht (10 oktober 2025)
9. Bijlage 10 (bijlage 3 uit rapport Synarchis) Schematisch overzicht onderzoek en resultaten